

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ ПІДРОЗДІЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
"НІЖИНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ"**

Проект

**ПОЛОЖЕННЯ
про організацію інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми
потребами у Відокремленому підрозділі Національного університету
біоресурсів і природокористування України
"Ніжинський агротехнічний інститут"**

Ніжин – 2020

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами у ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут» (далі - Положення) регламентує організацію навчання здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами, а також формування у ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут» (далі - Інститут) інтегрованого освітнього середовища шляхом впровадження комплексу заходів, що забезпечують повноцінне залучення таких здобувачів у освітній процес для здобуття ними вищої освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

1.2. Положення розроблено відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Порядку організації інклюзивного навчання у закладах вищої освіти», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року №635, інших нормативних актів у сфері освіти.

1.3. Інститут надає освітні послуги здобувачам вищої освіти з особливими освітніми потребами на рівній основі з іншими здобувачами вищої освіти, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, а також від інших обставин, із застосуванням особистісно-орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів вищої освіти з особливими потребами, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувача вищої освіти з особливими освітніми потребами (за наявності), виданого інклюзивно-ресурсним центром.

1.4. У цьому Положенні терміни вживаються у таких значеннях:

1.4.1. Інклюзія - процес, який полягає в позитивному ставленні до різноманітності здобувачів вищої освіти у навчальному середовищі, сприйнятті індивідуальних особливостей розвитку особистості не як проблеми, а як можливостей для розвитку, або процес реального залучення здобувачів вищої освіти з особливими потребами до освітнього процесу в Інституті, або особлива система навчання, яка передбачає індивідуальний підхід до студентів відповідно до їх освітніх потреб.

1.4.2. Інклюзивне навчання - система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

1.4.3. Здобувач вищої освіти з особливими освітніми потребами (далі - Здобувач) - особа з особливими освітніми потребами, яка здобуває освіту в закладах вищої освіти і потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на вищу освіту.

1.4.4. Інклюзивне освітнє середовище - простір Інституту, в якому забезпечується сукупність умов, способів і засобів реалізації освітнього процесу для спільного навчання, виховання та розвитку Здобувачів з урахуванням їхніх 3 потреб та можливостей, в якому Здобувачі можуть вільно пересуватись, навчатись, розвиватись і спілкуватись.

1.4.5. Інклюзивна група - академічна група, сформована з числа Здобувачів.

1.4.6. Змішана група - академічна група, у якій Здобувачі навчаються з іншими здобувачами вищої освіти.

1.4.7. Супровід - система заходів, що мають забезпечити рівний доступ до навчання, тобто усунення або мінімізація проблем у навчанні для Здобувачів. Супровід охоплює процеси підготовки до вступу, допомогу в дотриманні процедури вступу, подальшого навчання в Інституті, а також передбачає підтримку зв'язків із випускниками та моніторинг їхнього працевлаштування. Забезпечення супроводу Здобувачів дозволяє їм діяти на рівних з іншими здобувачами вищої освіти, але без надання переваг.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

2.1. Організація освітнього процесу Здобувачів в Інституті передбачає:

- створення інклюзивного освітнього середовища;
- приведення території Інституту, будівель, споруд та приміщень у відповідність з вимогами державних будівельних норм, стандартів та правил. У разі коли наявні будівлі, споруди та приміщення Інституту неможливо повністю пристосувати для потреб осіб з інвалідністю, здійснюється їх розумне пристосування з урахуванням універсального дизайну;
- забезпечення необхідними навчально-методичними матеріалами та інформаційно-комунікаційними технологіями для організації навчального процесу;
- застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами методів і способів спілкування із залученням відповідних фахівців і науково-педагогічних працівників;
- забезпечення доступності інформації в різних форматах.

3. ІНКЛЮЗИВНІ ТА ЗМІШАНІ ГРУПИ

3.1. Здобувачі навчаються в Інституті переважно у змішаних групах.

3.2. Інклюзивна група може створюватися в Інституті в окремо обґрунтованих випадках на підставі письмових звернень Здобувачів або їхніх батьків (інших законних представників), а також індивідуальної програми реабілітації осіб з інвалідністю (за наявності), іншої документації, що підтверджує наявність у таких осіб особливих освітніх потреб наказом директора Інституту.

3.3. Утворення інклюзивної групи в Інституті та припинення її діяльності здійснюється у встановленому порядку згідно нормативних вимог

до граничної чисельності здобувачів вищої освіти в одній групі, а також виходячи з індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких Здобувачів, спеціальності, пристосованості аудиторій тощо.

4 ОРГАНІЗАЦІЯ СУПРОВОДУ ЗДОБУВАЧІВ

4.1. Супровід Здобувачів в Інституті реалізується через низку освітніх послуг, якими вони можуть користуватися з допомогою інших осіб. При цьому враховуються психофізичні особливості осіб різних нозологій, їх потреби у компенсації сенсорних вад, що заважають сприймати навчальний матеріал, соціально-психологічні фактори, що ускладнюють інтеграцію Здобувачів в інститутське середовище, потреби у фізичній реабілітації та ін.

4.2. Супровід Здобувачів здійснюється за такими напрямками: навчально-організаційний, психолого-педагогічний, соціальний та професійна адаптація. Усі перелічені складові системи супроводу вступають у дію поступово і можуть діяти одночасно, доповнюючи одна одну.

4.3. Супровід розпочинається з моменту звернення Здобувачів до Інституту.

4.4. Навчально-організаційний супровід полягає у написанні та моніторингу виконання індивідуального навчального плану Здобувача, оптимізації викладання навчального матеріалу Здобувачів у максимально сприйнятливій для них формі, впровадження сучасних освітніх технологій, забезпечення навчально-методичними матеріалами. На всіх етапах педагогічного супроводу передбачається індивідуальний супровід Здобувачів з метою допомоги у розв'язанні індивідуальних проблем опанування освітніх компонентів.

Такий вид супроводу здійснюють кафедри, які забезпечують викладання відповідних освітніх компонентів.

4.5. Психолого-педагогічний супровід полягає у з'ясуванні психологічних особливостей Здобувачів, зміцненні та збереженні їхнього психологічного здоров'я, надання їм необхідної допомоги з адаптації до інтегрованого освітнього середовища, сприянні особистісному розвитку, та передбачає:

- надання психологічної та педагогічної допомоги Здобувачам під час їх адаптації до умов провадження освітнього процесу в Інституті;

- підвищення психологічної культури всіх учасників освітнього процесу, включаючи здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, представників адміністрації та допоміжного персоналу;

- соціально-психологічну діагностику, моніторинг особистісного розвитку і соціальної ситуації розвитку Здобувачів, прогнозування змін освітньої ситуації та визначення її основних тенденцій;

- проектування і соціально-психологічну корекцію розвитку Здобувачів.

4.6. Соціальний супровід полягає у заходах, спрямованих на забезпечення соціалізації Здобувачів, зокрема їх соціально-побутової, соціально-культурної та соціально-трудової адаптації. Основною функцією

цього блоку є подолання соціальної ізоляції Здобувачів, сприяння збереженню і підвищенню їх соціального статусу, залучення їх до всіх сфер суспільного життя. Соціальний супровід передбачає:

- інформаційно-просвітницьку діяльність, спрямовану на формування толерантного ставлення до Здобувачів у освітньому просторі Інституту;
- консультативно-методичну допомогу всім учасникам освітнього процесу;
- надання інформації та допомоги у влаштуванні в гуртожиток, отриманні технічних засобів реабілітації, організації волонтерської допомоги для підтримки Здобувачів.

4.7. Професійна адаптація полягає у забезпеченні Здобувачів додатковими можливостями в межах фахової підготовки через їхнє залучення до роботи у наукових гуртках, надання допомоги у працевлаштуванні. Цей супровід здійснюють випускові кафедри Інституту.

5. ГРУПА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ

5.1. З метою організації інклюзивного навчання в Інституті може бути створена група психолого-педагогічного супроводу (далі - ГППС), до складу якої залучаються науково-педагогічні працівники Інституту, представники адміністрації Інституту та інші фахівці за потреби.

5.2. Група психолого-педагогічного супроводу виконує такі завдання:

- співпрацює із структурними підрозділами Інституту щодо:
- організації інклюзивного навчання та забезпечення навчально-реабілітаційного супроводу Здобувачів;
- надає представникам випускових кафедр консультативну підтримку щодо розробки індивідуального навчального плану Здобувача та методичну допомогу науково-педагогічним працівникам Інституту (далі - НПП) щодо організації освітнього процесу Здобувачів;
- проводить моніторинг виконання Здобувачами індивідуального навчального плану, обґрунтовано рекомендує зміни до нього з урахуванням потреб Здобувачів;
- організовує підготовку (підвищення кваліфікації) працівників Інституту, соціальних працівників та волонтерів для роботи зі Здобувачами шляхом проведення лекцій, семінарів, тренінгів тощо;
- проводить інформаційно-просвітницьку діяльність з формування толерантного ставлення до Здобувачів;
- співпрацює із медичними установами, закладами соціального захисту населення, громадськими об'єднаннями з метою провадження діяльності, спрямованої на здійснення супроводу Здобувачів;
- координує роботу кураторів академічних груп та НПП з питань, пов'язаних із організацією та провадженням інклюзивного навчання;
- забезпечує надання психологічної підтримки Здобувачів.

5.3. Керівник ГППС безпосередньо підзвітний у своїй діяльності заступнику директора з навчально-виховної роботи Інституту та виконує такі функції:

- веде статистичний облік Здобувачів;
- організовує та забезпечує роботу ГППС;
- розробляє стратегію взаємодії ГППС зі Здобувачами та структурними підрозділами і координує таку взаємодію;
- організовує співпрацю ГППС з волонтерами у контексті супроводу Здобувачів;
- забезпечує інформаційний супровід НППІ щодо організації занять та позааудиторної взаємодії зі Здобувачами;
- забезпечує надання консультативної підтримки представникам структурних підрозділів Інституту та волонтерам, що працюють зі Здобувачами;
- організовує заходи, спрямовані на формування у представників академічної спільноти Інституту недискримінаційного і толерантного ставлення до Здобувачів;
- організовує взаємодію Інституту з медичними закладами та закладами соціального захисту населення, громадськими об'єднаннями.

5.4. Індивідуальний навчальний план Здобувачів розробляється згідно чинних вимог за консультування з ГППС в Інституту. При цьому, обов'язковим є урахування рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку Здобувача (за наявності). Підписується індивідуальний навчальний план Здобувачем та затверджується деканом факультету.

5.5. Супровід Здобувача в Інституту можуть здійснювати батьки (інші законні представники) або особи, уповноважені ними, соціальні працівники (робітники), волонтери.

6. ФІНАНСУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

6.1. Інститут надає освітні послуги Здобувачам за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, інших не заборонених законодавством джерел фінансування.